

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Kulturdepartementet
Enheten för konstarterna
Att: Sofia Knutas
103 33 Stockholm

Remissvar Konstnär – oavsett villkor? SOU 2018:23

SOM

SOM samlar närmare 300 oberoende svenska skivbolag från Luleå till Malmö. De oberoende skivbolagen drivs av kunniga och entusiastiska musikentreprenörer som genom sin verksamhet bidrar till att främja kulturell mångfald och diversifierad musikutgivning och artistutveckling i alla genrer. De oberoende bolagen står idag för närmare 80 % av antalet utgivna titlar men bara för runt 20 % av omsättningen.

SOM är världens äldsta organisation för oberoende skivbolag och bildades 1974 för att tillvarata medlemmarnas närstående rättigheter. Sedan många år samarbetar SOM med IFPI på upphovsrättsområdet och det har gjort att SOM under senare år lagt mer tid på utbildning och stöd till medlemmarna.

Under sjuttio och åttiotalet bestod SOM av ett 40 tal medlemmar som i varierande grad var skivbolag i den traditionella meningen. Man hade en eller flera anställda och jobbade med huvudsakligen med skivutgivning. Under skivkrisen kring sekelskiftet så exploderade antalet medlemmar och var snabbt uppe i 300. Många stora bolag gick i konkurs eller skar ned och personalen startade egna bolag.

Många musiker som fick svårt att få ut sin musik, främst inom jazz och folkmusik, startade musikerföreningar för att ge ut sin musik. Utöver det startade många artister egna skivbolag – av nödvändighet eller en önskan att saken i egna händer - för att kunna ge ut sin musik. Studios startade skivbolag för att ge ut de artister som de spelat in och som inte i slutänden inte fick skivkontrakt.

Existerande skivbolag som med minskande intäkter fick utöka verksamheten med olika sorters konsultverksamhet för att få det att gå runt. Med minskade inspelningsbudgetar på de större skivbolagen och billigare och enklare ny inspelningsteknik har allt mer

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

ansvar lagts på konstnärerna/artisterna att själva stå för inspelningen och skivbolagen blir mer en marknadsföringskanal och administratör.

Samtidigt har processen inneburit att många artister tagit ansvaret över hela processen från ax till limpa genom att driva egna bolag. Något som ofta ökat arbetsbelastningen på artisterna som ska finna tid och ork till både den konstnärliga verksamheten och administrationen och marknadsföringen av densamma. Gränserna mellan administratörerna och kreatörerna har blivit allt luddigare.

SOM om utredningen

SOM är positiv till att denna genomlysning av konstnärernas situation har gjorts och att den i utredningen är genomlyst på ett gediget och genomtänkt sätt.

SOM om utredningens förslag

Utredningen är mycket omfattande så vi vill på några få punkter fylla på med några tankar och åsikter från SOM. Vi är positiva till utredningens motiv och inriktning och definition av konstnärsbegreppet. Vi tycker det är positivt att man poängterar att man ska kunna jobba som professionell konstnär i hela landet och att man utökar konstnärsbegreppet. Vi tänker då speciellt på låtskrivare, textförfattare, tonsättare och ljudkonstnärer som ibland felaktigt exkluderas från begreppet konstnär.

9.2.3 Åtgärder för att stärka konstnärernas professionella arbete

Vi hälsar med tillfredsställelse att man ser att den ekonomiska ramen för konstnärspolitiken behöver ökas.

9.3.5 Konstnärliga produktionshus för ungdomar

SOM är positiva till förslaget och tror att det kan ge nya röster inom de konstnärliga områdena. Vi vill på denna punkt trycka på vikten att det finns utrymme att få med musiker, låtskrivare, producenter och filmare inom dessa produktionshus. De kommer att kunna tillföra en ytterligare dimension och med ökad upptagning i de socioekonomiskt svaga områdena kommer produktionshusen att ge möjlighet till grupper att utvecklas som kanske annars inte hade fått chansen.

9.4.2 Digitaliseringens påverkan på konstnärernas yrkesutövande.

SOM hälsar med tillfredsställelse förslaget till utredning och ställer gärna våra erfarenheter till förfogande.

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

På musiksidan – som var den första konsten som fick fullt ut känna digitaliseringens kraft – har vi fått både himmel och helvete via digitaliseringen. Först en urholkning av inkomster och rättigheter genom siter som The Pirate Bay och sedan en återhämtning med legala tjänster som Spotify.

Men även om de digitala inkomsterna fortsätter att öka så har dessa långt kvar till de tidigare nivåerna. Med försäljning av CD-skivor kunde man på ett par månader få tillbaka sina utlägg. Med strömningens genomslag får man mindre pengar fast under en längre tid. Det kan ta ett decennium att få tillbaka sina utlägg för en platta på strömningstjänsterna. Det ställer stora krav på likviditet och uthållighet hos artist och/eller skivbolag. Konstnärsvärlden präglas istället av konstant förändring och brist på likvida medel. Där ser vi en stor utmaning framöver. Det behövs möjligheter att kunna bygga långsiktiga och hållbara musikkarriärer med utökade och förenklade möjligheter till stöd och fördelaktiga lån.

Till de positiva egenskaperna med digitaliseringen är att även smalare artister har tillgång till hela världens musikmarknad genom strömningstjänsterna. I det gigantiska bruset kan trots allt särpräglade och udda artister nå en världspublik.

9.5.2 Konstnärens förutsättningar att verka i regionerna

Vi delar inte riktigt utredningen positiva bild av Kultursamverkansmodellen utanför de tre storstäderna. För konstnärer utanför institutionerna har vi inte sett någon avgörande skillnad efter modellens införande. Vi är dock positiv till förslaget att främja regionala lokala noder och kreativa kluster. Att möjliggöra kreativa mötesplatser på mindre orter. Något vi tror på för ett levande kulturliv över hela landet.

9.6.2 Offentlighetsrättsliga ersättningarna

Vi är positiva till översynen och vill åter poängtera vikten av att skivutgivarna kompenseras för den visserligen minskande men ännu existerande musikutlåningen via biblioteksersättningen.

9.6.4 Upphovsrätten

Vi hälsar med tillfredsställelse det arbete som pågår ute i Europa gällande copyrightdirektivet och speciellt då artikel 13 som skulle tvinga stora digitala tjänster att förhandla fram rättvisa ersättningar.

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

9.7.2 Bredd, genreöverskridande och flexibilitet

Vi hälsar med tillfredsställelse breddningen av konstnärsbegreppet. Vi ser allt mer gränserna suddas ut mellan exempelvis videokonstnärer, musiker och producenter där verken inte klassificeras på ett enkelt sätt.

9.8.3 Friskvård, arbetsskador och rehabilitering

Vi är mycket positiva till förslaget om en utredning via Konstnärsnämnden. Vi har alla mött konstnärer i svåra livssituationer.

Utredningen ”Can music make you sick?” från Help Musicians UK från i våras visade att runt 70 procent av musikerna i Storbritannien har upplevt panikattacker, stark ångest, eller depression. Psykisk ohälsa är sålunda tre gånger vanligare bland musiker än i samhället i stort. Situationen torde vara samma i Sverige.

Med ökande polarisering har även hot och förföljelse blivit en del av konstnärens vardag, speciellt om dennes verk har politisk udd. Vi hoppas att även denna dimension tas med i utredningen.

SLUTLIGEN

SOM understryker utöver detta vikten att vi får ett substantiellt stöd till de oberoende skivbolagens kulturentreprenörer och föreslår på nationell svensk nivå:

- * ett höjt fonogramstöd som även kompletteras med olika former för investeringsstöd
- * att momssatsen på inspelad musik jämföras med försäljning av böcker och sänks till 6 %.
- * ett utökat stöd till musikexporten som ger möjlighet till en långsiktig och expansiv satsning på musikexportområdet.
- * stöd till utbildningsinsatser så att de mindre bolagen klarar av att konkurrera på den digitala marknaden.

För SOM
Mats Hammerman, Vice ordförande

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se